

Luottamusmies

The union representative –the workers' voice

Jäsentimi

Member Team

Kuka on luottamusmies?

Luottamusmies edustaa työntekijöitä työpaikalla.

Luottamusmies auttaa **PAMin jäseniä työsuhdeasioissa työpaikalla**. Toiminta perustuu liittojen välisiin sopimuksiin (TES:in liite). Luottamusmies neuvottelee, sopii sekä välittää tietoa työntekijöiden ja työnantajan välillä. Luottamusmies on vaitiolovelvollinen.

<https://www.pam.fi/tyopaikalla/luottamusmies>

Entä työsuojeluvaltuutettu?

Työsuojeluvaltuutettu edustaa työpaikan kaikkia työntekijöitä kaikissa niissä asioissa, joilla on vaikutusta työntekijöiden työturvallisuuteen ja työterveyteen.

Tehtävät on määritelty **työturvallisuuslaissa (738/2002)**. Myös työehtosopimuksessa (TES) voi olla tarkennettuja tehtäviä. Työsuojeluvaltuutettu toimii yhteistoiminnassa työnantajan ja työterveyshuollon kanssa.

<https://www.pam.fi/tyopaikalla/tyosuojeluvaltuutettu>

Luottamushenkilövalinnat

LUOTTAMUSMIES

- Perustuu liittojen välisiin sopimuksiin → työehtosopimuksen liite
- Alakohtaisia eroja luottamusmies-organisaatioissa
- PAMin jäsenet valitsevat luottamusmiehen yritykseen

TYÖSUOJELUVALTUUTETTU

- Yhteistoimintasopimukset
- Taustalla yhteistoimintalainsäädäntö
- Neuvoteltu alakohtaisesti työehtosopimuksen liitteeksi
- Yrityksen kaikki työntekijät valitsevat työsuojeluvaltuutetun

Luottamushenkilövalinnat työpaikoilla

https://www.pam.fi/wp-content/uploads/2025/08/PAM_luottamusmiesvaalit_2025_web.pdf
https://www.pam.fi/wp-content/uploads/2023/06/tyosuojeluvaalit_yleisopas_pam.pdf

Luottamusmies

- Luottamusmies on ammattiliiton ja siihen kuuluvien työntekijöiden edustaja työpaikalla.
- Luottamusmiehen tehtäviä on muun muassa:
 - valvoa työlainsäädännön ja työehtosopimuksen sekä muiden työnantajan ja työntekijöiden välisten sopimusten noudattamista työpaikalla,
 - edustaa työntekijöitä yhteistoimintaneuvotteluissa ja työpaikkakohtaisessa paikallisessa sopimisessa,
 - tiedottaa jäsenille ammattiliiton toiminnasta ja hoitaa ammattiliiton jäsenhankintaa.

”

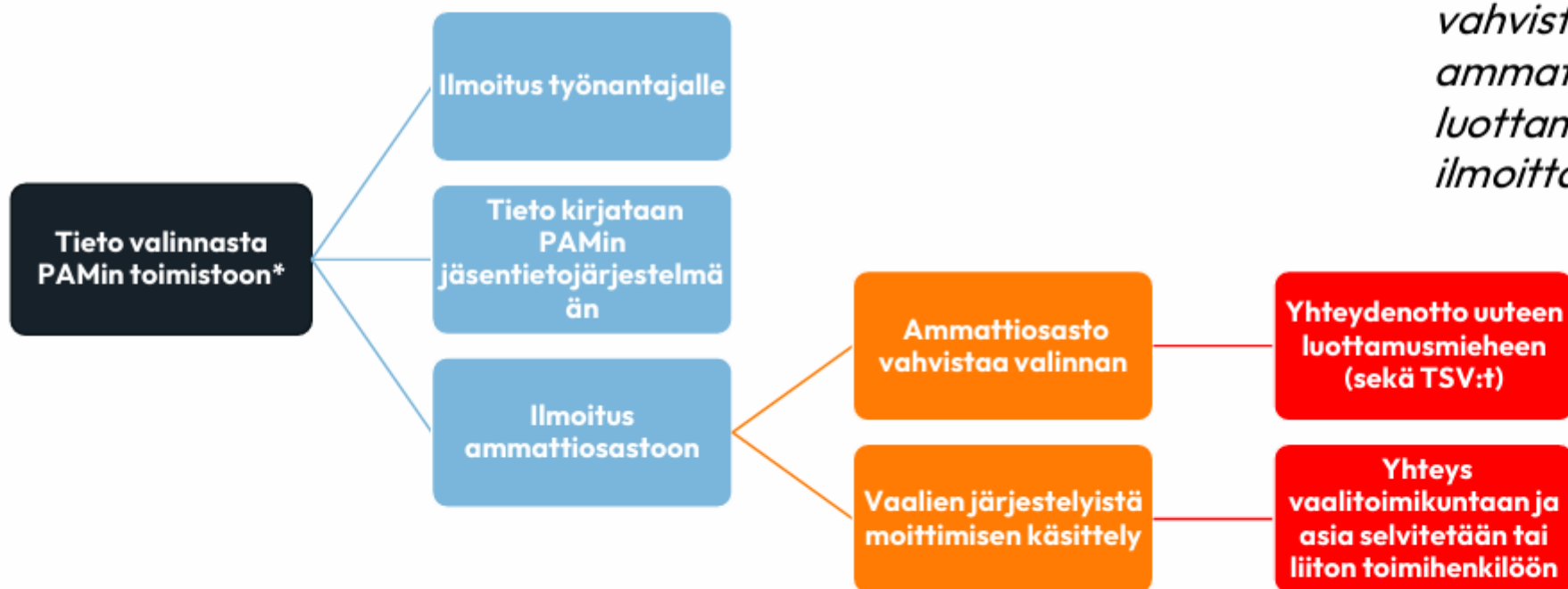
”Luottamusmiesjärjestelmää koskevaa sääntelyä ei ole koottu lainsäädäntöön, vaan järjestelmä perustuu pääasiassa työmarkkinajärjestöjen välisiin sopimuksiin.”

Jorma Rusanen: Luottamushenkilön käsikirja

”

**Ammattiosaston rooli
luottamusmiesvalinnoissa**

Ammattiosaston rooli luottamusmiesvalinnoissa

** Ammattiosastot ovat valtuuttaneet PAMin vahvistamaan ammattiosaston puolesta luottamusmiesilmoituksen ja ilmoittamaan työnantajalle.*

Mitä ammattiosastot voivat tehdä luottamusmiesvaalien valintojen edistämiseksi?

1. **Kartoitus. Katso osaston jäsenrekisteristä yritykset, joissa ei ole vielä luottamusmiestä**

- Näet jäsenrekisteri sivustolta mm. jäsenten työnantajat ja kyseisen yrityksen luottamus- ja työsuojelutehtävät.
- Selvitä kyseiseen yritykseen noudatettava työehtosopimus ja sieltä luottamusmiessopimus

2. **Kontaktoi työpaikka**

- esim. jalkautumalla työpaikalla tai soittamalla nykyisillä

3. **Jaa tietoa miten valinta tehdään ja mistä saada apua**

- Voit esim. jättää luottamusmiesvalinta -ohjeistuksen työpaikalle

4. **Jos yrityksessä kiinnostusta on, niin yhteys aluetoimistoon, joka voi auttaa prosessissa ja tarvittaessa järjestää valinnat.**

Yleistä luottamusmiesvalinnoista

- **Luottamusmieskauden pituus on 2 vuotta (2026-2027)**
- **Valinnat järjestetään pääsääntöisesti aina parittomana vuonna loka-joulukuussa**
- **Jos työpaikalle valitaan luottamusmies ensimmäistä kertaa valinnat voidaan tehdä milloin vaan @ Kauden pituus saattaa vaihdella**
- **Jos yrityksen luottamusmies esim. vaihtaa työpaikkaa, varaluottamusmies toimii sijaisena siihen saakka, kunnes uusi luottamusmies on valittu**

Yleistä luottamusmiesvalinnoista

Luottamusmiesvalinnat järjestetään kun:

- Kausi päättyy
- Luottamusmies luopuu tehtävästä kesken kauden
- Yrityksessä ei ole luottamusmiestä

Luottamusmiesvalinnat järjestää

- Yrityksen työntekijät
- tai PAMin toimihenkilö

Vastuujako:

- Aluetoimistot: järjestää alueellisten yritysten luottamusmiesvalintoja
- Järjestöyksikkö: järjestää valtakunnallisten yritysten luottamusmiesvalintoja
- Ammattiosastot: vahvistavat luottamusmiesvalinnat

Ammattiosastot ovat valtakirjalla valtuuttaneet PAMin hyväksymään luottamusmiesilmoituksen ja ilmoittamaan työnantajalle valinnasta, jonka jälkeen ammattiosasto vahvistaa valinnan.

”

**PAMin alojen
luottamusmies-organisaatiot
löydät alakohtaisista
työehtosopimuksista**

”

**PAMin
luottamusmiesvalinta,
säännöt ja ohjeet**

Luottamusmiesvalintasäännöt

- **Luottamusmiesvalinnoissa noudatetaan PAMin luottamusmiesvalintasääntöjä**
- **Säännöt linjaa luottamusmiesvalinnan keskeisiä toimintaperiaatteita.**
- **Luottamusmiesvalintasäännöt hyväksytty PAMin hallituksessa keväällä 2023.**

Yleisesti luottamusmiesvalinnoista

- **Kaikilla pamilaisilla tulee olla tieto, että yritykseen valitaan luottamusmies**
- **Kaikilla PAMin jäsenillä on oltava mahdollisuus osallistua valintaan**
- **Valintaan osallistuvat PAMin jäsenet, jotka työskentelevät saman työehtosopimuksen piirissä ja samalla alueella kuin valittava luottamusmies**
- **Jäsenyyden tulee olla voimassa, kun asettuu ehdolle tai ehdottaa henkilöitä luottamusmiehiksi**

Vaalitoimikunta

- Yrityksen PAMiin kuuluvat työntekijät valitsevat keskuudestaan vaalitoimikunnan (väh. 3 jäsentä)
- Luottamusmiestehtäviin ehdolle asettuvien on hyvä jäädä itsensä vaalitoimikunnasta
- Vaalitoimikunta vastaa koko luottamusmiesvalintaprosessin aikatauluttamisesta ja käytännön järjestelystä
- Ammattiosastot voivat toimia vaalitoimikunnan avustajana/asiantuntijana, mutta ei varsinaisena vaalitoimikunnan jäsenenä. Liiton henkilökunta voi toimia vaalitoimikuntana.

Kaikki hyötyvät luottamusmiehen valinnasta

Työpaikalle halutaan valita luottamusmies

1

On kaikkien etu, että työpaikalla on luottamusmies

Luottamusmies valvoo edustamiensa työntekijöiden etuja sekä työehtosopimuksen ja työelämän lakien noudattamista työpaikalla.

Hän neuvottelee työnantajan kanssa henkilöstöä koskevista asioista ja on mukana kehittämässä työyhteisöä.

Luottamusmies myös huolehtii, että työntekijöitä kohdellaan tasa-arvoisesti ja oikeudenmukaisesti.

Luottamusmieheltä saa tarvittaessa neuvoja mahdollisissa työpaikan muutos- ja ongelmatilanteissa.

Onnea uusi luottamusmies!

Luottamusmiehen ei tarvitse olla mikään superihminen ja tietoinen kaikista työelämän kimmuroista.

PAM tarjoaa niin uusille kuin vanhoillekin luottamusmiehille koulutusta ympäri vuoden usealla paikkakunnalla.

2

Selvitä oman alasi ja yrityksesi luottamusmiesjärjestelmä

3

Vaalitoimikunnan valinta (vähintään 3 henkilöä)

Huom! Kaikilla työpaikan PAMiin kuuluvilla jäsenillä tulee olla tieto, että ehdokasasettelu on käynnissä.

4

Ehdokasasettelu

Vinkki: Ehdokasasettelusta voi tiedottaa esim. työpaikan ilmoitustaululla ja intranetissä, sähköpostilla, whatsapp-ryhmässä ja sosiaalisessa mediassa, kirjeellä, lehdessä, sähköpostilla, whatsapp-ryhmässä, sosiaalisessa mediassa jne..

Ehdokkaat valitaan joko

- A) Ehdokasasettelukokouksessa
- B) Kirjallisena ehdotuksena, esim. sähköpostilla vaalitoimikunnan jäsenille.

5

Valinta

A

A. Jos ehdokkaita on yksi, valinta vahvistetaan

- a) Vaalikokouksessa kokous vahvistaa valinnan.
- b) Kun ehdokasasettelu on tehty kirjallisesti, vaalitoimikunta vahvistaa valinnan.

B

B. Jos ehdokkaita on useampi, päätetään äänestystavasta:

- a) Uurnavaali tai
- b) Postivaali

7

Valinnan virallistaminen

- Valittu luottamusmies täyttää luottamusmiesilmoituksen joko sähköisenä tai paperilomakkeella.
- PAM ilmoittaa valinnasta työnantajalle lomakkeen saapumisen jälkeen.
- Luottamusmies tiedottaa työntekijöille valinnasta.
- Vaalitoimikunta arkistoi vaaliasiakirjat.

6

Ääntenlasku

Ääntenlaskun jälkeen vaalitoimikunta täyttää pöytäkirjan.

Luottamusmiehen vaihtaminen

- Jos vähintään puolet PAMiin järjestäytyneistä luottamusmiehen toimialueella työskentelevistä työntekijöistä vaatii luottamusmiehen vaihtamista, voivat he osoittaa vaatimuksen uuden valintaprosessin käynnistämisestä.
- Vaatimus tulee tehdä sen ammattiosaston johtokunnalle, johon luottamusmies kuuluu.
- Vaatimuksesta tulee ilmetä vaatimuksen perusteet ja vaatijat.
- Ammattiosaston johtokunta käsittelee vaatimuksen ja antaa kirjallisen vastauksen kuultuaan toimessa olevaa luottamusmiestä sekä PAMin toimihenkilöä.

Mistä lisätietoa?

[pam.fi](https://www.pam.fi) → työehtosopimukset → oman toimialan sopimus

[pam.fi/luottamusmiesvaalit](https://www.pam.fi/luottamusmiesvaalit)

<https://www.pam.fi/tyopaikalla>

[Luottamusmiehen valinta -opas](#)

[wp-content/uploads/2025/08/PAM_luottamusmiesvaalit_2025_web.pdf](https://www.pam.fi/wp-content/uploads/2025/08/PAM_luottamusmiesvaalit_2025_web.pdf)

[Luottamusmiessopimus – Kaupan ala](#)

<https://www.pam.fi/tes/kaupan-alan-tyoehtosopimus/taysi/luottamusmiessopimus-2/>

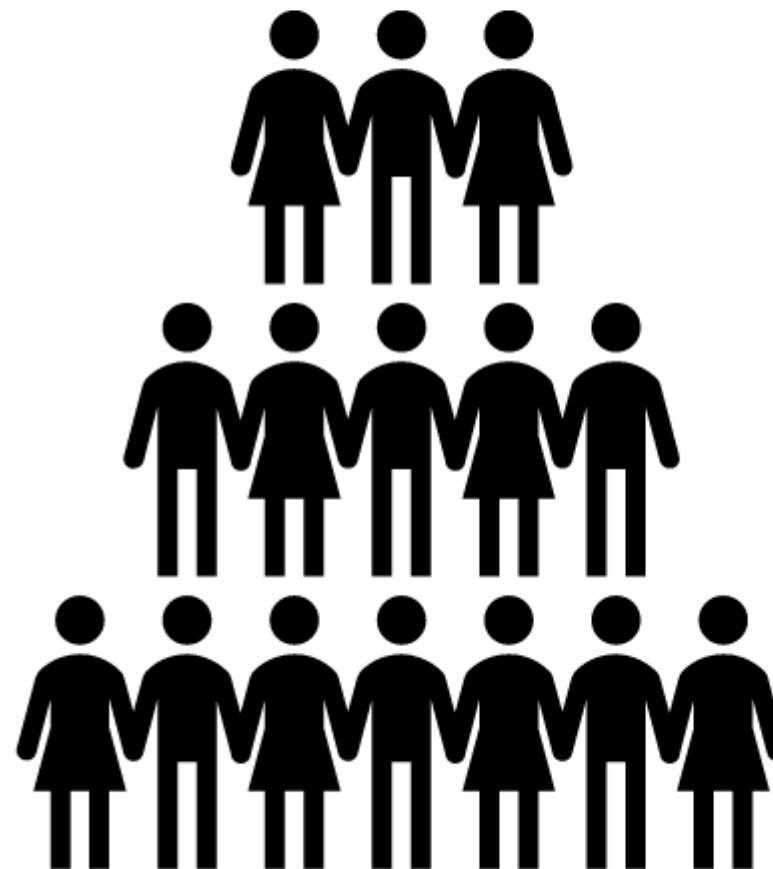
<https://www.pam.fi/tes/kaupan-alan-tyoehtosopimus/taysi/koulutussopimus-2/>

Jäsentiimi

Jäsentiimin määritelmä

- **Jäsentiimin** ajatus on olla työpaikalla jatkuvasti toimiva aktiivien muodostama ydinryhmä, joka toimii luottamusmiehen /luottamusmiesten verkostona ja tukena arjen edunvalvonta-asioiden ja jäsenhankinnan edistäjänä.
- Kun työpaikalle pyritään rakentamaan valmiuksia työntekijälähtöiseen edunvalvontaan, on siellä jaettava tehtäviä ja rooleja laajemmin eri ihmisille.
- Luottamusmies/luottamusmiehet eivät pysty millään yksin hoitamaan kaikkia asioita.
- Luottamusmiehet tarvitsevat ympärilleen toimivan verkoston, jäsentiimin, jonka kanssa jakaa sekä ajatuksia että tehtäviä. Eri ihmisillä on myös erilaisia taitoja ja kykyjä, joista on hyötyä jäsentiimissä ja erilaisten kampanjoiden pyörittämisessä.

Yhdessä parempaa!

Jäsentiimin esimerkki

Esimerkki:

- Jäsentiimi voi muodostua luottamushenkilöistä, jos edunvalvonta organisaatio on riittävän kattava yrityksessä.
- Yritykset, jossa on kapea luottamusmies -ja edunvalvonta organisaatio, näissä tapauksissa jäsentiimi rakentuu pääosin aktiivijäsenistä ja luottamushenkilöstä.

”

Jäsentiimin rakentamisesta **vastaa aina luottamusmies**, joka yhdessä liiton toimihenkilön kanssa miettii yrityksen rakenteeseen sopivan jäsentimirakenteen.

Liiton toimihenkilö valmentaa luottamusmiestä jäsentimin kanssa toimimiseen työpaikalla / yrityksessä.

Luottamusmies kutsuu jäsentimin jäseneksi! ✓

Toimikausi ja kuinka mukaan jäsentiiimin jäseneksi?

Toimikausi

Jäsentiiimin jäsenen `toimikausi` on sidottu luottamusmiehen kauden pituuteen.

Jäsentiiimin jäsenille lähtee ennen kauden päättymistä kysely, haluavatko jatkaa jäsentiiimin jäsenenä.

He, jotka ilmoittavat, että eivät halua jatkaa jäsentiiimin jäsenenä, päätetään järjestötehtävä jäsenrekisterissä. Ja päinvastoin, jatketaan jäsentiiimin jäsenyyttä, jos ei ilmoita ettei halua jatkaa.

Jos kesken toimikauden luottamusmies lähtee pois yrityksen palveluksesta. Luonnollista on kontaktoida jäsentiiimi ja selvittää löytyykö sieltä uusi jatkaja. Pyritään siihen, että varaluottamusmies on osa jäsentiiimiä.

Kuinka mukaan jäsentiiimin jäseneksi?

- Jäsentiiimin jäseneksi pääsee vain luottamusmiehen pyynnöstä.
- Siitä täytetään yhdessä jäsentiiimin jäsenen ilmoituslomake PAMin nettisivuilla.

Jäsentiimiläisen järjestötehtävän roolin päättäminen

- Jäsentiimiläisen järjestötehtävä päättyy/ poistetaan, jos henkilö vaihtaa työpaikkaa ja jäsentieto muuttuu
- Jos Jäsentiimin jäsen haluaa poistua jäsentiimistä (ilmoitus liittoon, niin poisto tehdään)
- Jos luottamusmies ja/tai toimitsija toteaa, että henkilöllä ei ole syytä kuulua jäsentiimiin (ei ole enää aktiivinen, toimii vastoin yhteisiä pelisääntöjä tms.)
- Jos jäsentietojen käsittelyssä havaitaan väärinkäyttöä kampanjoiden aikana. Seuranta liiton toimihenkilön ja luottamusmiehen toimesta.

Jäsentiimi ja sen rooli pähkinäkuoressa:

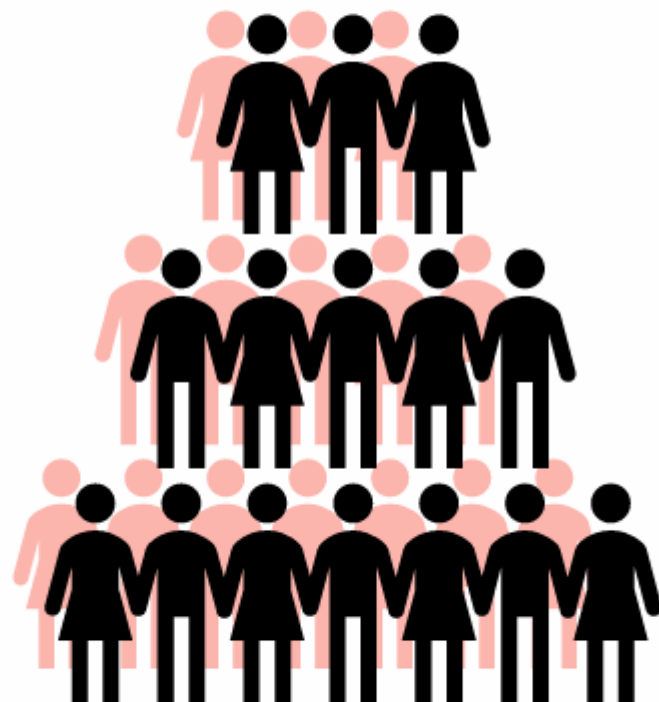
PAM

Jäsentiimin rooli

- Jäsentiimi koostuu nimensä mukaisesti liiton aktiivijäsenistä työpaikalla
- Luottamusmies /luottamusmiehet toimivat jäsentiimin vetäjänä
- Jäsentiimin rooli on olla luottamusmiesten lähin tuki työpaikan edunvalvonnassa
- Jäsentiimi osallistuu työyhteisön päätöksentekoon yhdessä luottamusmiesten kanssa
- Edustaa työpaikan eri ryhmiä ja rakenteita

Jäsentiimin tehtävät

- Osallistuu mm. järjestämiskampanjoiden suunnitteluun - ja toteutukseen yhdessä luottamusmiehen kanssa
- Luottamusmiehen luotettu verkosto työpaikalla, toimii avoimesti työpaikalla ('työpaikan silmät - ja korvat')
- Osallistuu mahdollisten työpaikkakokousten järjestämiseen
- Huolehtii jäsenviestinnästä yrityksen sisällä yhdessä luottamusmiehen kanssa
- Suosittelee PAMin jäsenyyttä aktiivisesti työpaikalla
- Osallistuu TES-kierroksilla valmiuden nostattamiseen omalla työpaikalla

Jäsentiimit – yhdessä parempaa edunvalvontaa!

Yhdyshenkilö

Työpaikan yhdyshenkilöksi voi ryhtyä kuka tahansa PAMin jäsen.

Yhdyshenkilöä ei valita vaaleilla työntekijöiden edustajaksi kuten luottamusmiestä tai työsuojeluvaltuutettua, **vaan oma ilmoitus halukkuudesta riittää.**

Yhdyshenkilön rooli

- saa ajankohtaista tietoa PAMista (mm. aktiivien uutiskirjeen)
- välittää halutessaan PAMista viestiä työpaikalle ja työkavereille
- kohtaa uusia työntekijöitä ja tarjoaa jäsenyyttä
- pitää halutessaan yhteyttä PAMiin ja omaan ammattiosastoon
- toimii halutessaan luottamusmiehen apuna
- osallistuu halutessaan PAMin järjestämiin koulutuksiin ja tapahtumiin

yhdyshenkilö

Yhdyshenkilö on kirjaimellisesti yhteys **liiton ja työpaikan välillä**. Hän saa itselleen ja työkavereilleen ajankohtaista ja hyödyllistä tietoa, jota voi halutessaan välittää työkavereilleen.

Yhdyshenkilön rooli on kapeampi.

Jäsentiimin hyödyt ¹⁰⁰ 🌟💖

1. Lisää resursseja ja apukäsiä jäsenhankintaan, silmiä ja korvia työpaikalle

- Jäsentiimin jäsenet auttavat käytännön tehtävissä mm. jäsenhankinta
- Saat luotettavia kontakteja toimipaikoille tai työskentely alueelle

2. Uusia näkökulmia ja osaamista

- Jäsentiimin jäsenet tuovat mukanaan erilaisia taitoja, kokemuksia ja ideoita.
- He voivat kehittää toimintaa uusilla tavoilla, joita et ehkä itse olisi tullut ajatelleeksi. Toiminta kehittyy ja uudistuu.

3. Laajempi vaikutus

- Useampi ihminen tarkoittaa enemmän näkyvyyttä, suurempaa tavoittavuutta ja vaikuttavampaa toimintaa.
- Jäsentiimin jäsenet voivat toimia sanansaattajina ja tuoda lisää osallistujia tai tukijoita PAMilaiseen kenttään. Kansanliike kasvaa!

4. Yhteisöllisyys ja motivaatio

- Jäsentiimin jäsenten mukana olo luo yhteisön tunnetta ja lisää yhteenkuuluvuutta.
- Yhdessä tekeminen motivoi ja tuo iloa kaikille osapuolille.

5. Oppiminen ja kasvu

- Jäsentiimin jäsenet oppivat uutta ja kehittävät itseään ja PAMia – ja samalla sinäkin voit oppia heiltä.
- PAMilainen toiminta tarjoaa merkityksellisiä kokemuksia ja mahdollisuuksia kasvuun.

6. Jatkuvuus ja sitoutuminen

- Kun jäsentiimin jäsenet kokevat työnsä tärkeäksi, he sitoutuvat ja voivat jatkaa mukana pitkään.

Yhdessä Parempaa!

Jäsenillä on mahdollisuus osallistua ja sitoutua edunvalvontaan jäsentiimin jäsenenä!

Yhdyshenkilön ja jäseniimin roolien erot

PAM

Liiton toimihenkilö valmentaa
luottamusmiehiä jäseniimin
kanssa toimimisessa ★

Luottamusmies
Kokoa jäseniimin, pitää jäseniimiä yllä
Ottaa jäseniimin avukseen osaksi
arkeaan ♥

Luottamusmies
kutsuu
jäseniimin
jäseneksi

Auttaa
työtaisteluvalmiuden
nostossa ja
työtaistelutilanteessa

Toimii aktiivisesti
työpaikallaan

Hoitaa hänelle
annetut tehtävät
esim.
kysely/vetoomus

Osallistuu jäseniimin
tapaamisiin/
teamseihin /
työpaikkatilaisuuksiin

**Tarjoaa
aktiivisesti
PAMin
jäsenyyttä**

Auttaa
järjestämis-
kampanjoissa

On
luottamusmiehen
`silmät - ja korvat`

jäseniimi

Tarjoaa
jäsenyyttä
halutessaan

Halutessaan voi
toimia linkkinä
ammattiosaston ja
työpaikan välillä

Voi itse
ilmoittautua
yhdyshenkilöksi

Lähtökohtaisesti emme
odota yhdyshenkilön
toimivan millään tasolla
aktiivisesti

Välittää
halutessaan
tietoa
työpaikalle
liitosta

Saa liitolta
aktiivien
uutiskirjeen

yhdyshenkilö

Työsuojeluvaltuutettu

Occupational safety representative – ensures wellbeing at work

Luottamushenkilövalinnat

LUOTTAMUSMIES

- Perustuu liittojen välisiin sopimuksiin → työehtosopimuksen liite
- Alakohtaisia eroja luottamusmies-organisaatioissa
- PAMin jäsenet valitsevat luottamusmiehen yritykseen

TYÖSUOJELUVALTUUTETTU

- Yhteistoimintasopimukset
- Taustalla yhteistoimintalainsäädäntö
- Neuvoteltu alakohtaisesti työehtosopimuksen liitteeksi
- Yrityksen kaikki työntekijät valitsevat työsuojeluvaltuutetun

Mistä lisätietoa?

[pam.fi](https://www.pam.fi)

[Työsuojeluvaltuutetun valinta](https://www.pam.fi/tyopaikalla/tyosuojeluvaltuutettu/tyosuojeluvaltuutetun-valinta/#materiaalit)

[pam.fi/tyopaikalla/tyosuojeluvaltuutettu/tyosuojeluvaltuutetun-valinta/#materiaalit](https://www.pam.fi/tyopaikalla/tyosuojeluvaltuutettu/tyosuojeluvaltuutetun-valinta/#materiaalit)

[TYÖSUOJELUVAALIT -opas](https://www.pam.fi/wp-content/uploads/2023/06/tyosuojeluvaalit_yleisopas_pam.pdf)

https://www.pam.fi/wp-content/uploads/2023/06/tyosuojeluvaalit_yleisopas_pam.pdf

[Koulutussopimus – Kaupan ala](https://www.pam.fi/tes/kaupan-alan-tyoehtosopimus/taysi/koulutussopimus-2)

<https://www.pam.fi/tes/kaupan-alan-tyoehtosopimus/taysi/koulutussopimus-2>

Mistä lisätietoa?

Ammattiliiton, aluehallintoviraston (tyosuojelu.fi), työturvallisuuskeskuksen ja työterveyslaitoksen sivuilta löydät oikeaa ja ajantasaista tietoa.

Tästä pääset liikkeelle:

pam.fi/tyopaikalla/tyosuojeluvaltuutettu

pam.fi/tyopaikalla/luottamusmies

Lisätietoa ja hyödyllisiä linkkejä:

pam.fi/tes/kaupan-alan-tyoehtosopimus/taysi/luottamusmiessopimus

sak.fi/naista-puhutaan/oppaat-ja-julkaisut/oppaat-luottamushenkilöille

tyosuojelu.fi/tyosuojelu-tyopaikalla

ttk.fi/tyosuojelun-yhteistoiminta

ttl.fi/teemat/tyoturvallisuus/tyoturvallisuuslain-soveltamisopas

suomi.fi/oppaat/tyokyvyn-tukeminen